

Jeg ble helt forskrekket da jeg mottok mitt Hadelands fredagsnummer, 23. april. Hjertelig takk i fra en skijeger fra Hadeland. Storartet var det å lese dette forte innlegget i fra Sven T. Arneberg.

Dette har vi ventet på i mange år. Jeg var ung den gang, og kon ikke ut i den første Finlandskri-gen. Mitt begrep angående de bolsjevikiske terrorstyret under Stalin forandret seg ikke. Derfor meldte jeg meg på ny da det ble anledning til det. Mine to kamerater Thorstein Næss og Karl Bilden falt ved min side under kamp i de russiske skoger. Dette er noe man ikke glemmer.

Min «premie» for denne harde krigsinnsatsen ble på tre år og to måneders straff.

Så til slutt; derfor sier jeg hjertelig takk for denne artikkel i Hadeland. Denne episoden har jo helt gått i glemmeboken for våre etterkommere.

Det var for meg en plikt over for mine krigskamerater å sende inn denne rapporten av en som overlevde dette krigsoppgjøret.

Hilsen en skijegersoldat fra Hadeland

Norske skijegere er tilbake etter patruljering bak russernes linjer. De var utstyrt med kamouflasjedrakter og var vanligvis lett bevæpnet med maskinpistoler eller karabiner. Patrønbeltene tyder på at de her også har hatt med maskingevær.

103362

MANDAG 3/5 - 93

Den glemte krigen — et 50-års minne

Under den finske «Fortsettelseskrigen» 1941-44 kjempet mellom 1000 og 1200 nordmenn på finsk/tysk side i den nordkarelske ødemarken midtveis mellom den finsk-russiske grensen og Kvitsjøen. Ifølge de seneste undersøkelser ble nesten 200 av dem drept i kamp med russerne.

Under Vinterkrigen deltok det norske soldater under svensk kommando, mens eneste mulighet for nordmennene til å hjelpe Finland i Fortsettelseskrigen 1941-44 var å kjempe i tyske uniformer.

Det er disse forhold som blir belyst i en ny bok som Grøndahl Dreyer vil gi ut på høstparten. Det Norske Skikompani var den første norske avdelingen som var klar til innsats. De kom til fronten ved Kiestinki ca. 40 km. fra Murmanskbanen på nyåret 1943 og ble underlagt en tysk ski-opsatt oppklaringsbataljon under den 6. SS-Gebirgsdivision Nord.

Kompaniet ble senere stamnen i en nyoppsatt avdeling, Den Norske Skijegerbataljon.

HADELENDINGER VAR MED
Skikompaniet hadde en relativt kort, men hektisk tid ved fronten. Oppgaven besto i hyppige lengre og kortere oppklaringspatruljer mellom og bak de russiske feltvakter.

Den 10. til 11. april 1944 deltok Skikompaniet i en større aksjon sammen med den tyske oppklaringsbataljonen. Det kom til et heftig sammenstøt. I løpet av 10 minutter hadde russerne 19 falne. En russer ble tatt til fange. En mann på tysk side ble såret.

Den 19. april fikk Skikompaniet i oppdrag å oppklare og bestemme nøyaktig beliggenhet av en antatt russisk feltvakt.

Kompaniet rykket ut med 44 mann under kommando av kompanisjefen, løytnant Gust Jonassen. Den russiske feltvakta ble avslørt ved at man fant friske merker etter vedhogst og sledespor som førte fram mot russernes stillinger. Men den norske patruljen ble oppdaget, og siden ordren gikk ut på ikke å innlatte seg på kamp, måtte den fortest mulig komme seg tilbake til eget støttepunkt.

Jonassen la ut en fotmine i skisporet. 10 minutter senere hørte de en eksplosjon omlag 500 meter bak seg. Dette fratok russerne lysten til å fortsette forfølgelsen.

PÅSKE-«SLAGET» 1943

Det norske Skikompani deltok igjen i en større aksjon fra 23. til 25. april. Hensikt

ten denne gang var å ta en fange fra støttepunktet til den russiske 61. Marineinfanteribrigade og om mulig tilintetgjøre russiske styrker. Nordmennene stilte med en egen patrulje på 44, mens tyskerne rykket ut med 137 mann fordelt på to patruljer. Nordmennene var lett bevæpnet: 36 maskinpistoler, 8 karabiner og pr. mann 2 handgranater.

I løpet av aksjonen gikk en russisk transportkolonne inn i en lurestilling som Det norske Skikompani hadde lagt. Tross tilrop med oppfordring om å overgi seg, valgte russerne kamp som endte med at åtte av deres egne falt. En av dem ble tatt til fange etter at han hadde skutt opp sin ammunisjon. Nordmennene hadde ikke tap ved denne trefningen.

Verre gikk det med den knapt 20-årige

Thorstein Næss fra Gran. I nattermørket under frammarsjen hadde Næss ved en misforståelse kommet over i den tyske kommando under ledelse av løytnant Hasselmann og fulgt denne i de videre operasjoner.

Kommando Hasselmann støtte sammen med en sterk russisk patrulje på 60-80 mann, og var tidvis omringet av denne. Under kampen ble løytnant Hasselmann drept av en fulltreffer fra en russisk bombekaster. Det var den 24. april kl. 17.15. Situasjonen var kritisk, flere falt før kommandoen kunne frigjøre seg fra fienden. Fektningsrapporten forteller om fire falne fra dette (2.) kompani og «Unterwachtm. d.R. Naes, Pol.Schi-Kp.» Russerne hadde her et tap på 20 døde.

Det norske Skikompani var under fronttjenesten iført det tyske ordenspolitietts skiuniformer. Med unntak av kompanisjefen og nestkommanderende hadde alle grad av «Unterwachmeister der Reserve» som kan oversettes med reservestabel.

Den tredje av skikommandoene under kaptein Schlebes (3.kp.) hadde under denne aksjonen ikke kontakt med russerne i det hele tatt og kunne vende tilbake til egne stillinger uten tap.

Kompani Jonassen hadde sluppet rimelig bra fra fronttjenesten inntil det skulle reise hjem i slutten av mai. Da hadde kompanisjefen tatt med deler av kompaniet ut på en patrulje nærmest for mosjonens skyld. På tilbakturen kom de av vanvare inn i eget minefelt. Da mine-ne begynte å eksplodere, ble seks-syv mann drept eller dødelig såret. Blant dem var hadelendingen Karl Bilden og løytnant Gust Jonassen.

Sjefen for Det norske Skikompani, Gust Jonassen, ble drept da hans oppklaringspatrulje gikk inn i eget minefelt. De falne ble gravlagt på krigskirkegården ved Mayweg i Nord-Karelen ved hovedvegen mellom Kiestinki og Kvitsjøen.

Tekst: SVEN T. ARNEBERG